

*Інтегроване навчання –
шлях до цілісного
сприйняття учнями
навколишнього світу*

інформаційно-бібліографічний список

Укладач: Алла Кухарчук
Кількість джерел : 40

Житомир 2026

Інтегроване навчання – це сучасний підхід до освіти, який об'єднує знання з різних предметів навколо однієї теми чи ідеї, щоб сформувати в учнів цілісне уявлення про світ, розвинути критичне мислення та навички розв'язання проблем, стираючи межі між дисциплінами для глибшого розуміння взаємозв'язків.

Цей підхід реалізується через тематичні уроки, проекти, інтегровані курси, що дозволяє учням бачити практичне застосування знань та формувати системне мислення.

Ключові аспекти:

- **Комплексність:** об'єднання різних навчальних предметів (математики, мови, історії, природознавства тощо) навколо спільної теми.
- **Цілісність:** формування цілісної системи знань, а не розрізнених фактів.
- **Розвиток навичок:** акцент на розвиток критичного мислення, аналізу, прийняття рішень, самостійного пошуку інформації.
- **Актуальність:** відповідь на сучасні виклики, коли інформації багато, і потрібно вміти її структурувати та застосовувати.

Як це працює:

- **Тематичне навчання:** урок про воду може включати фізичні властивості (природознавство), розрахунки об'єму (математика), опис у літературі (українська мова) та екологічні проблеми (географія, екологія).
- **Проектна діяльність:** учні працюють над спільним проектом, використовуючи знання з різних галузей для його реалізації.
- **Інтегровані курси:** вивчення блоку тем протягом певного періоду (тижня, місяця) з об'єднанням різних дисциплін.

Переваги для учнів:

- Краще розуміння взаємозв'язків між предметами.
- Розвиток інтегративного мислення.
- Висока мотивація завдяки зв'язку з реальним життям.
- Формування наскрізних умінь (читати, писати, обчислювати, спілкуватися).
- Інтегроване навчання вимагає від вчителів творчого підходу та високої підготовки, але дозволяє досягти глибшого розуміння матеріалу та підготувати учнів до складного, взаємопов'язаного світу.

Список складений за матеріалами каталогів і картотек бібліотеки ЖДУ ім. І. Франка

1. Афоніна Л. В. Інтегроване навчання як освітній пазл навчально-виховного процесу. *Труд. навчання в школі*. 2020. N 13/14. С. 43-47.
2. Біда Д. Д., Гільберт Т. Г., Колісник Я. І. Модельна навчальна програма інтегрованого курсу «Пізнаємо природу»: для закладів заг. серед. освіти : 5-6 кл. *Географія та економіка в рід. школі*. 2021. N 4. С. 2-15.
3. Возна З., Ремех Т. Інтегровані курси з історії та громадянської освіти для 5 класу: теоретико-змістовий аналіз. *Укр. пед. журн*. 2022. N 1. С. 40-52.

4. Воронін О. С. Табличний процесор як засіб моделювання задач з астрономії в інтегрованому курсі «Природничі науки». *Комп'ютер у школі та сім'ї*. 2020. N 1. С. 27-34.
5. Данилюк К. Г., Сікалюк Т. М. Інтегрований та бінарний уроки: спільне та відмінне. *Історія та правознавство*. 2020. N 25/27. С. 3-5.
6. Дем'яненко Н. Проектування інтегрованої технології ситуативного моделювання в педагогічній магістратурі. *Рідна школа*. 2021. N 1/2. С. 55-61.
7. Корицька Г., Богдзієвич С. Можливості інтеграції елементів медіадидактики у шкільну мовно-літературну освіту. *Укр. пед. журн.* 2021. N 4. С. 171-179.
8. Коткова Н. В. Інтегрований урок «Козацька Покрова». *Вихов. робота в школі*. 2020. N 8. С. 33-35.
9. Краснова Н. М., Тимофєєва І. П. Квест-технологія на уроках мистецтва в старшій школі. *Мистецтво та освіта*. 2021. N 1. С. 26-33.
10. Кришмарел В. Інтеграція в загальній середній освіті: сутнісні особливості, світові тенденції, українські перспективи. *Укр. пед. журн.* 2021. N 1. С. 65-74.
11. Лисюк Н. В. Інтегрований урок з української літератури та історії України як засіб підвищення знань та вмінь учнів. *Історія та правознавство*. 2020. N 4/6. С. 75-78.
12. Масол Л. М. Інтегративні технології формування предметних компетентностей учнів початкових класів у процесі навчання інтегрованого курсу «Мистецтво». *Мистецтво та освіта*. 2020. N 2. С. 2-9.
13. Матвєєва Л. О., Власік Р. Б. Інтегрований урок – шлях до цілісного сприйняття учнями навколишнього світу. *Історія та правознавство*. 2019. N 13/15. С. 33-72.
14. Мізіна Т. А., Ус О. В. Інтегрований урок української та зарубіжної літератури : 10 кл. *Зарубіж. література в школі*. 2020. N 17/18. С. 45-47.
15. Мороз П., Мороз І. Інтегроване навчання історії в 5-9 класах: стан практики та перспективи. *Укр. пед. журн.* 2021. N 3. С. 66-77.
16. Романів С. П. Інтегративність географії в системі природничих наук. *Географія та економіка в рід. шк.* 2022. N 1. С. 2-7.
17. Скабеліна Т. М. Інтегрування основ безпеки життєдіяльності у викладання англійської мови для учнів 7-8 класів. *Англ. мова та література*. 2020. N 4/6. С. 49-52.
18. Титаренко Н. В. Особливості викладання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» в умовах Нової української школи. *Завучу. Усе для роботи*. 2020. N 23/24. С. 9-11.
19. Трухній Д. О. Інтегроване навчання на уроках української мови та літератури. *Актуальні проблеми сучасної філософії та науки: виклики сьогодення* : зб. наук. праць. Житомир, 2022. С. 135-137.

Електронні ресурси:

1. Бевзюк М. С., Білан В. А., Візавер В. А. Безпечне інтегроване тематично-проектне навчання в початковій школі: теоретичні засади та практичні рішення. *Наука і техніка сьогодні. Серія: «Педагогіка», «Право», «Економіка», «Фізико-математичні науки», «Техніка»*. 2025. № 11. С. 787-799. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/sciteto_2025_11_63
2. Белова О. Корекційно-навчально-розвивальний вплив на формування мовленнєвої готовності дітей старшого дошкільного віку з логопатологією до умов інтегрованого навчання. *Acta Paedagogica Volynienses*. 2023. Вип. 4. С. 89-94. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apv_2023_4_16
3. Гордійчук М. С., Каньоса Н. Г. Формування особистісних якостей дошкільника через інтеграцію ігрової діяльності та навчальних методик. *Перспективи та інновації науки. Серія: «Педагогіка», «Психологія», «Медицина»*. 2025. № 2. С. 316-325. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/prainnsc_2025_2_29
4. Закаблуковська О. О. Організаційно-психологічні засади розвитку мисленнєвих операцій молодших школярів в контексті інтегрованого навчання закладів позашкільної освіти. *Перспективи та інновації науки. Серія: «Педагогіка», «Психологія», «Медицина»*. 2025. № 2. С. 1415-1424. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/prainnsc_2025_2_124
5. Ковач А., Козарь О., Опачко М. Дидактична взаємодія у змісті інтегрованого навчання хімії, фізики та біології у Новій українській школі. *Психолого-педагогічні проблеми сучасної школи*. 2025. Вип. 1. С. 32-41. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ppps_2025_1_6
6. Котелянець Н. В. Технології інтегрованого навчання дітей дошкільного віку. *Наукові записки Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка. Серія «Педагогічні науки»*. 2024. Вип. 213. С. 26-31. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nz_p_2024_213_6
7. Кравець Н. П., Конопацька О. С. Інтегрований підхід до викладання навчальних предметів у спеціальному закладі освіти відповідно до концепції нової української школи. *Перспективи та інновації науки. Серія: «Педагогіка», «Психологія», «Медицина»*. 2023. № 11. С. 237-246. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/prainnsc_2023_11_22
8. Мельник Л. В., Батиченко С. П. Зарубіжний досвід інтегрованого навчання природничих наук в шкільній освіті. *Конструктивна географія та раціональне використання природних ресурсів*. 2025. Вип. 6(1). С. 82-88. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/cgrunr_2025_6\(1\)_11](http://nbuv.gov.ua/UJRN/cgrunr_2025_6(1)_11)
9. Поберецька В. Практична підготовка майбутніх учителів початкової освіти в педагогічних коледжах до інтегрованого навчання учнів. *Проблеми підготовки сучасного вчителя*. 2024. Вип. 2. С. 117-124. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ppsv_2024_2_16
10. Посудієвська О. Підхід CLIL (предметно-мовного інтегрованого навчання) в українській системі освіти: особливості та перспективи впровадження. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2023. Вип. 70(2). С. 326-332. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/apgnd_2023_70\(2\)_51](http://nbuv.gov.ua/UJRN/apgnd_2023_70(2)_51)

11. Потапчук Т. В., Макарук О. Л. Професійна підготовка майбутніх учителів початкових класів до впровадження інтегрованого навчання молодших школярів. *Суспільство та національні інтереси*. 2025. № 4. С. 309-320. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/scintint_2025_4_28
12. Прокопчук Н. Інтегративний підхід як засіб формування комунікативної компетентності учнів початкової школи. *Новий учитель - щасливий учень - успішна Нова українська школа* / за заг. ред. Л. В. Калініної. Житомир, 2024. С. 182-214. URL: <https://eprints.zu.edu.ua/38770/?template=default>.
13. Радул О. С., Прибора Т. О. Інтегроване навчання в історичному розвитку. *Наукові записки Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка. Серія «Педагогічні науки»*. 2024. Вип. 213. С. 66-72. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nz_p_2024_213_14
14. Рогожинська Е. К., Римар Р. В. Візуальні та комп'ютерні моделі в інтегрованому навчанні математики. *Вересень*. 2025. № 4. С. 41-54. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vere_2025_4_5
15. Слюсар О. І. Інтегрований підхід у навчанні географії (на прикладі вивчення курсу НУІІ «Географія», 7 клас). *Вересень*. 2024. № 3. С. 60-74. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vere_2024_3_7
16. Танська В. В. Формування здоров'язбережувальної компетентності у молодших школярів на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ». *Перспективи та інновації науки*. 2026. № 1(59). С. 1658-1669. URL: <https://eprints.zu.edu.ua/46577/1/1.pdf>
17. Фатянова Т. Особливості застосування технології проблемного навчання на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ». *Acta Paedagogica Volynienses*. 2024. Вип. 2. С. 49-53. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apv_2024_2_10
18. Федчик Ю. STREAM-освіта як напрям інтегрованого навчання та виховання дітей дошкільного віку. *Наука. Освіта. Молодь*. 2022. № 15(2). С. 195-198. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/ScEdY_2022_15\(2\)_70](http://nbuv.gov.ua/UJRN/ScEdY_2022_15(2)_70)
19. Шелевер О., Цзісюань В. Цінність інтеграційних знань у контексті навчання 21 століття. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2023. Вип. 66(3). С. 267-271. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/apgnd_2023_66\(3\)_41](http://nbuv.gov.ua/UJRN/apgnd_2023_66(3)_41)
20. Шкатуляк Н. М., Усов В. В. Інтегровані кейс-уроки – інноваційна технологія навчання. *Наукові записки Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка. Серія «Педагогічні науки»*. 2025. Вип. 217. С. 78-83. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nz_p_2025_217_16
21. Шпіца-Павлюк Р., Мієр Т., Довгопол Ю. Навчання в умовах війни: описовий аналіз розвитку креативності учнів четвертого класу на уроках інтегрованого курсу «Мистецтво». *Молодь і ринок*. 2025. № 9. С. 40-48. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mir_2025_9_9